

NIEUWSBRIEF

nummer 69

juli 2007

ISSN 0927-9768

Geopend:

Dinsdag t/m vrijdag

12.00-16.00 uur

MAX EUWE-CENTRUM

POSTBUS 11513 • 1001 GM AMSTERDAM

MAX EUWEPLEIN 30A • TELEFOON 020-625 7017 • FAX 020-639 2077

e-mail euwemec@xs4all.nl website <http://www.maxeuwe.nl/>

J. Nagel, voorzitter
C. Visser, vice-voorzitter
J.H. van Harn, secretaris
A. Riemens, penningmeester

J. van den Berg
H. Böhm
G. Valk

Foto's: pagina 4: Bas Beekhuizen,
pagina 11: Tim Rounds, overige foto's: Ko van Harn

Algemeen adviseur: H. Ree
Adviseur topschaak: J.H. Timman
Adviseur wetenschap: H.J. van den Herik
Bibliothecaris: E. J. Straat
Bibliotheekcoördinator: mw. P. Kazemi
Financieel administrateur: A. Bezemer
Secretariaat: vacant
Museumconservator: P. Verwilligen
Vrijwillige medewerkers: A. van Dijk, H. Kok, S. Sival,
W.G. Vijvers, C. ten Woude

VAN HET BESTUUR

Het Max Euwe-Centrum herleeft

Het is een tijd wat stil geweest rondom het Max Euwe-Centrum, maar achteraf zou dat best eens een stilte voor een activiteitenstorm geweest kunnen zijn. Met name onze donateurs willen wij in deze Nieuwsbrief informeren over onze activiteiten en graag uitnodigen voor twee evenementen.

Om te beginnen zal Hans Ree op dinsdag 7 augustus de Euwe-ring, eerder al gedragen door Max Euwe, Hans Bouwmeester, Jan Timman en Hans Böhm overdragen. Dat gebeurt in het 'mooiste gebouw van Nederland', van de Gasunie in Groningen, die dit evenement aanbiedt. We hopen vele bekenden en onbekenden hierbij te mogen begroeten.

Nog geen twee weken later, op zaterdag 18 augustus, vindt op het Max Euweplein een groot schaakfestival plaats. Vele prominenten zullen meedoen en de Ondernemersvereniging van het Max Euweplein zal zorgen voor een feestelijk aanzien. Ook hier hopen wij vele donateurs te mogen begroeten. Ze kunnen meedoen op de 64 velden of gewoon komen kijken. Het bestuur van het Max Euwe-Centrum biedt hen graag een hapje en een drankje aan.

Dank zijn wij verschuldigd aan de gemeente Amsterdam die voor dit festival een extra subsidie heeft verleend.

Het festival staat overigens in het teken van de komst van Global Chess naar het Max Euweplein. Deze organisatie, onder leiding van de Nederlander Bessel Kok, zal

zich onder meer bezighouden met de organisatie van de Wereldkampioenschappen vanaf 2008. Het MEC sloot onlangs een driejarig huurcontract met Global Chess af. Dit zorgt niet alleen voor een financiële stabiliteit de komende jaren, maar ook voor een goede en betrouwbare bondgenoot, die voor het Nederlandse schaakleven veel kan betekenen. Wellicht wordt Amsterdam opnieuw het centrum van waaruit de allerbelangrijkste schaakevenementen ter wereld worden georganiseerd.

Het bestuur van het MEC heeft onlangs een beleidsplan gemaakt. Drie punten vermelden we hier kort.

1. Er is een uitgebreid draaiboek gemaakt voor een schaakkaravaan in vijf grote steden, die daar alle basisscholen moet gaan bezoeken. Het ideële doel is via het schaken de integratie van allochtone leerlingen te bevorderen. Uiteraard in samenwerking met de KNSB. Met het Ministerie is een eerste contact gelegd. Het is een project op langere termijn.
2. Een vergeten groep lijken de senioren van pakweg 50 jaar en ouder te zijn. Het zijn mensen die, doordat de kinderen de deur uit zijn of doordat de drukke arbeidsomstandigheden gewijzigd zijn, vaak meer vrije tijd hebben. Er zijn heel veel mensen die vroeger geschaakt hebben en het ondanks de schroom van ik heb al jaren geen stuk aangeraakt het best weer eens leuk zouden vinden de fascinerende denksport te beoefenen. Als die drempel genomen kan worden, zouden er heel veel vroegere schakers weer actief kunnen worden.
3. Een sport wordt altijd enorm gestimuleerd als

er een wereldfavoriet is. Of het nu wielrennen, hockey, judo, volleybal of zelfs pijltjes gooien is, de media-aandacht en daarmee de aantrekkingskracht van de sport groeien enorm. Als Nederland ooit weer eens een serieuze kandidaat voor het wereldkampioenschap schaken heeft, kan dit een ongelooflijke stimulans voor het schaken in ons land betekenen. Maar in het huidige tijdperk moet dat een zeer jong talent zijn. Dat betekent uitgebreid scouten, trainen en begeleiden en uiteraard zijn daar sponsorgelden voor nodig. Ook met dit idee wil het Max Euwe-Centrum aan de slag.

Dit alles maakt duidelijk dat wij onze kleine en grotere donateurs ook in de toekomst niet kunnen missen om deze plannen te kunnen uitvoeren. Ook zullen er vele nieuwe donateurs nodig zijn. Uw bijdrage wordt bijzonder gewaardeerd en is bestemd voor plannen die zeker de moeite waard zijn.

Jan Nagel
voorzitter Max Euwe-Centrum

IN MEMORIAM

Overleden

*Treur niet om mij.
Ik was slechts een vlinder
die even waaide in de wind.*

ANTONIUS CYRIACUS MARIA SIBBING

Ton

Bussum, 8 augustus 1954

Amsterdam, 16 mei 2007

In Memoriam Ton Sibbing

Na een ziektebed van een aantal maanden is Ton Sibbing in mei 2007 overleden. Ton was gedurende een periode van veertien jaar een van de drijvende krachten van het Max Euwe-Centrum. Zonder te willen zeggen dat schaken zijn leven was, is het in ieder geval altijd duidelijk geweest welke belangrijke rol schaken in zijn leven speelde. In het MEC wist hij beroep en hobby op een perfecte manier te combineren. Ton wist alles van schaken, en wat hij niet wist, kon hij altijd opzoeken; van de vaste gasten wist hij precies welke openingen ze speelden. Als iemand een boek uit de kast pakte waarvan Ton vond dat het niet bij de persoon paste, vertelde hij hem dat luid en duidelijk! Ton was altijd blij wanneer er bezoekers kwamen, met name waar het om buitenlandse gasten ging. In elke taal leidde hij ze door het museum en de bibliotheek. Ik kreeg wel eens de indruk dat het MEC beter bekend was in het buitenland dan in Nederland - Tons onthaal van buitenlandse gasten heeft hier zeker toe bijgedragen.

Ton had een speciale plaats in z'n hart gereserveerd voor wat we meestal de 'pleinschakers' noemen: een groep van amateurschakers die buiten op het Max Euweplein hun potje spelen, en af en toe naar het Max Euwe-Centrum komen voor een kop koffie of een analyse van hun partij. Ton keek altijd vanuit het MEC naar beneden, en wanneer een van deze schakers naar boven kwam, had hij de cruciale stelling uit de partij beneden op het bord gezet en gaf hij aan wáár beter of scherper had kunnen worden gespeeld. Op die manier heeft Ton ervoor gezorgd dat sommigen van deze pleinschakers serieus bij een club zijn gaan spelen. Een van deze schakers vertelde me eens hoe Ton altijd voor hem klaarstond om zijn partij te analyseren, met name wanneer het Budapest Gambiet was gespeeld. Na afloop van de analyse ging Ton serieus aan de slag, en een week later werden de grondige analyses overlegd, waar de speler erg veel profijt van had!

Ton, we zullen je missen.

Cees Visser
vice-voorzitter Max Euwe-Centrum

Global Chess vestigt zich op het Max Euweplein

Het opzetten van de wereldkampioenschapcyclus schaken vanaf 2008 en de organisatie van andere professionele schaakactiviteiten zullen in de nabije toekomst vanuit Amsterdam gebeuren door de onlangs opgerichte B.V. Global Chess, die als belangrijke taakomschrijving o.a. heeft het wereldwijd bevorderen van het professionele schaken. Global Chess staat onder voorzitterschap van de Nederlander Bessel Kok, die eerder in de schaakwereld reputatie verwierf bij

het organiseren van de World Cup toernooien en de vakbond van schaakgrootmeesters GMA. Global Chess heeft deze zomer zijn intrek genomen binnen de huidige ruimte van het Max Euwe-Centrum.

Woensdag 25 april tekenden vertegenwoordigers van het Max Euwe-Centrum een driejarig contract met vertegenwoordigers van Global Chess.

Jan Nagel en Bessel Kok ondertekenen driejarig contract

Bedankt Eveline

Na heel veel jaren trouwe dienst heeft onze medewerkster Eveline Dirksen het Max Euwe-Centrum verlaten. Zowel voor het MEC als de Nederlandse schaakwereld heeft zij vele verdiensten op haar naam staan en daarvoor zijn we Eveline zeer dankbaar.

Door de moeilijke financiële situatie van het MEC was het aantal arbeidsuren van Eveline de afgelopen jaren al beduidend afgenomen. Begin dit jaar kreeg Eveline elders een interessante en full timebaan aangeboden. We wensen Eveline zeer veel succes in haar nieuwe loopbaan.

ACTIVITEITEN IN HET MEC

Extra avondactiviteiten

Buiten de normale openingstijden – dinsdag t/m vrijdag van 12.00 tot 16.00 uur – zijn er extra activiteiten in het Max Euwe-Centrum. Al jaren traditie zijn de boeken(ruil)markten op een zaterdag in mei en in november, maar vanaf januari 2007 is er meer gebeurd. Zo werden twee zondagvonden in januari besteed aan analysesessies tijdens het Corustoernooi. Halverwege het toernooi was het Genna Sosonko die in het MEC stilstond bij de tot dan toe gespeelde partijen, aan het slot van het toernooi blikte Hans Ree terug op interessante momenten. In maart werd op een door-deweekse avond commentaar geleverd door Daniel Stellwagen op het pas beëindigde schaaktoernooi in Linares. In april werd er een avondtraining in het MEC voor schakers van VAS, Euwe en Caïssa verzorgd door Artur Yussupow. Al deze bijeenkomsten, die waren aangekondigd op de websites van het MEC, KNSB en schakers.info, werden met gemiddeld zo bezoekers per keer redelijk bezocht. Ook in de toekomst vinden er nieuwe activiteiten plaats.

Ko van Ham
secretaris Max Euwe-Centrum

Sponsoring Straet Holding B.V.

De afgelopen vier jaar is het Max Euwe-Centrum ruimhartig gesponsord door Straet Holding B.V. Onder de bezielende leiding van Harrie van de Moesdijk en Tom Moeskops steunde deze vast-goedonderneming ons financieel in sterke mate. Het Mac Euwe-Centrum bedankt Straet Holding voor deze geweldige bijdrage.

Jan Nagel
voorzitter Max Euwe-Centrum

Daniel Stellwagen in actie op het Max Euweplein

Boeken

Het Max Euwe-Centrum komt regelmatig in het bezit van nieuwe boeken. Enkele daarvan zijn:

Jan Timman: *On the attack*. New In Chess, Alkmaar 2006. 235 pagina's, 27,95 euro.

Timman analyseert 33 aanvalspartijen van Karpov, Timman, Kasparov, Short, Sokolov, Ivanchuk, Anand, Shirov, Topalov, Polgar en Volokitin. Na een korte introductie bespreekt hij van elke speler drie partijen. Timman laat zien dat een 'correcte' aanval moet worden gebaseerd op een gezond strategisch fundament. Speculatieve aanvalspartijen, waarop Tal vroeger het patent had, laat hij buiten beschouwing, waarschijnlijk omdat het moderne rekentuig deze genadeloos zou kraken. De analyses van Timman laten een mooi evenwicht zien tussen uitleg en varianten. Aangevuld met 33 aanvalsfragmenten geeft deze uitgave een goed inzicht in de opbouw en de afronding van een aanval door de moderne meesters.

Jeroen Bosch: *The chess combat simulator*. New In Chess, Alkmaar, 2006. 262 pagina's, 24,95 euro.

Hoe kan een speler zijn schaakresultaten verbeteren? De meeste leerboeken laten de lezer op een passieve manier kennis vergaren. In deze uitgave tracht Jeroen Bosch de toernooipraktijk zo veel mogelijk te benaderen. Hij presenteert vijftig recente partijen en nodigt de lezer uit de gespeelde zetten te vinden. Door het toekennen van punten kan aan het einde van de partij een score worden berekend, die gerelateerd is aan een ratingniveau. Wie deze instructieve partijen heeft doorgewerkt zal zijn speelsterkte ongetwijfeld zien stijgen. Een interessant boek voor de serieuze schaakstudent.

Anatoli Karpov: *Meine besten Partien*. Edition Olms, Zürich, 2006. 296 pagina's, 19,95 euro.

Bij het selecteren van zijn beste partijen stond Karpov voor de moeilijke opgave uit meer dan duizend (!) winstpartijen de beste honderd te kiezen. Karpov heeft partijen uitgezocht die in sportief opzicht van groot

belang waren: beslissende partijen in belangrijke toernooien en enerverende duels uit kandidatentweekampen en wereldkampioenschapsmatches. Verder heeft hij gekozen voor partijen waarmee hij schoonheidsprijzen heeft gewonnen of die door de gerenommeerde Schach-Informator als beste of theoretisch meest waardevolle werden onderscheiden. Het is bekend dat Karpov in zijn analyses niet altijd volledig is. Hij wil nog wel eens niet ingaan op een kritieke stelling of de sterkste verdediging van de tegenstander buiten beschouwing laten. Desondanks is het een indrukwekkend boek van de twaalfde wereldkampioen, dat alle vorige publicaties met zijn beste partijen in de schaduw stelt.

Tibor Karolyi & Nick Aplin: *Endgame Virtuoso Anatoly Karpov*. New In Chess, Alkmaar 2007. 358 pagina's, 27,95 euro.

Wie kennis heeft genomen van Karpovs beste partijen, kan zich verder verdiepen in Karpov als eindspelvirtuoso. Deze uitgave bevat ruim honderd van zijn beste eindspelprestaties. De overlap met eerder genoemde publicatie is gering. Slechts vijftien partijen zijn in beide werken terug te vinden. Wie de analyses vergeelijkt, merkt dat de commentaren van Karolyi uitvoeriger zijn. Hij analyseert kritieke stellingen waar Karpov gemakshalve aan voorbij gaat. Als jeugdspeler was Karpov al een goede eindspelkenner zoals Karolyi laat zien. De eerste partij dateert uit 1961 toen Tolya tien jaar was! Karolyi was vroeger de trainer van Peter Leko en putte veel uit de praktijkvoorbeelden van Karpov. Dit materiaal heeft hij verzameld en er nieuwe analyses aan toegevoegd. De hand van de onderzoeker is in dit werk duidelijk zichtbaar. De analyses zijn vaak zeer uitgebreid en hebben een hoge moeilijkheidsgraad. Kortom een boek voor de fijnproever die zich de subtiliteiten van diverse eindspelen wil eigen maken.

G.C. van Perlo: *Van Perlo's endgame tactics*. Second edition. New In Chess, Alkmaar 2006. 479 pagina's, 27,95 euro.

In het eindspel speelt de tactiek een grotere rol dan vroeger werd aangenomen. In de handleidingen over het eindspel van Euwe of Averbach komen tactische wendingen slechts sporadisch aan bod.

John Nunn heeft als eerste een volledig boek (*Tactical chess endings*, 1981) aan dit onderwerp gewijd.

Van Perlo heeft zich dertig jaar beziggehouden met het verzamelen, analyseren en catalogiseren van tactische eindspelen. Dit resulteerde in de jaren negentig in vier deeltjes *Spelen met eindspelen*, die als basis dienden voor deze uitgebreide Engelse uitgave. Dit systematische overzicht van tactische wendingen in het eindspel werd enthousiast ontvangen. De eerste druk was binnen enkele maanden uitverkocht. Reacties van lezers werden in de tweede druk verwerkt. Deze uitgave omvat ruim 1100 stellingen, die met behulp van het computerprogramma Fritz 8 zijn gecontroleerd. De goede voorbeelden en de aantrekkelijke presentatie maken deze uitgave tot een boeiend geheel.

Alexander Morozevich & Vladimir Barsky: *The Chigorin Defence According to Morozevich*. New In Chess, Alkmaar 2007. 236 pagina's. 28,95 euro.

De Tsjigorin-verdediging heeft lange tijd in een kwade reuk gestaan. Toen Morozevich zich in 1992 met de bestudering van deze opening begon bezig te houden, stelde hij vast dat de theorie op voorbeelden uit een ver verleden was gebaseerd. De partijen van Tsjigorin inspireerden hem. Er kwamen middenspelposities met ongebruikelijke pionnenstructuren op het bord en de

Loek van Wely, Max Euweplein 2006

strategische richtlijnen waren vaak ondoorgrondelijk. Morozevich heeft eigenzinnige ideeën en moet niets hebben van aangeleerde waarheden. Zijn devies luidt: wanneer een zet slecht is, toon het dan aan met concrete varianten. Meer dan tien jaar praktijkervaring hebben hem gelijk gegeven. De Tsjigorin is speelbaar zelfs op het hoogste niveau. Ook Karpov slaagde er niet in Morozevich in hun vele ontmoetingen overtuigend te verslaan. Dit repertoireboek omvat vrijwel alle varianten. Een enkele keer behandelt hij slechts één verdediging en laat de alternatieven buiten beschouwing. Samengevat: een zeer aantrekkelijk openingsboek voor iedere zwartspeler die aan iets nieuws toe is.

Jeroen Bosch (ed.), *SOS-Secrets of Opening Surprises 6*. New In Chess, Alkmaar 2007. 143 pagina's, 19,95 euro.

De SOS-serie is geschikt voor spelers van uiteenlopend niveau. Zowel voor clubspelers als voor meesters staan in deze uitgave interessante openingsideeën. Doorgewinterde theoriekenners worden overgehaald de rijstebrijberg van theorie links te laten liggen en voor de afwisseling een schijnbaar onschuldige variant te bestuderen. Hardnekkige theorieweigeraars

zijn wellicht te vermurwen hun afkeer te overwinnen en zich te verdiepen in afwijkingen van de hoofdvarianten, meestal in een zeer pril stadium van de partij. Dit deel bevat bijdragen van onder anderen Rogers, Tiviakov, l'Ami, Mikhalchishin, Flear, Rogozenko en Van der Wiel.

Recente aanwinsten

Khalifman: *Opening for White according to Anand 1.e4*. Vol. 1-9 (Chess Stars)

Kasparov: *Revolution in the 70's*. (Everyman Chess)

Bronstein, Voronkov: *Secret notes*. (Edition Olms)

Djuric, Komarov, Pantaleoni: *Chess Opening Essentials*. Vol. 1. *The Complete 1.e4* (New In Chess)

Matten nr. 1 en 2. *Schaakverhalen*. (New In Chess)

Evert Jan Straat

bibliothecaris Max Euwe-Centrum

Zhaoqin Peng, kloksimultaan, Max Euweplein 2006

Ten onrechte vergeten essays over schaak

Veel schaakboeken gaan (het zal niemand verbazen) over schaken in de meest strikte zin van het woord: openingen, repertoires voor wit of zwart, combinaties in het middenspel, technieken in het eindspel. Dergelijke schaakboeken worden gebruikt zoals kookboeken in de keuken, alhoewel anders dan bij het koken, tijdens het schaken het boek niet mag worden geraadpleegd.

Verwant aan dergelijke technische schaakliteratuur, maar een stapje hoger op de abstractieladder staan schaakboeken waarin eerder de dieptestructuren van het schaakspel of het 'schaakdenken' worden uiteengezet. Het gaat dan niet om concrete en systematische reeksen van zetten, maar om de 'verborgen' strategische principes van het spel en de mentale processen (waarnemen, denken en emoties) die aan beslissingen op het schaakbord ten grondslag liggen.

Anders dan bij de eerstgenoemde categorie schaakboeken, zou het niet zoveel helpen als dergelijke boeken tijdens een schaakpartij mochten worden geraadpleegd. Het gaat eerder om inzichten en schaakdiscipline, die alleen in een langdurig proces van schaakeducatie kunnen worden verworven. *Mein System* van Nimzowitsch, *Oordeel en plan* van Euwe en *die Kunst der Bauernführung* van Kmoch zijn beroemde klassieke voorbeelden. Een nog recent boek als *Seven deadly chess sins* van Jonathan Rowson, dat vooral gaat over

schaakdiscipline, zou de status van klassiek schaakboek nog wel eens kunnen gaan verdienen.

Betrekkelijk uniek in vergelijking met welke (denk)sport dan ook is echter de uitgebreide verhalende literatuur over schaken die gedurende een eeuwenlange periode is opgebouwd. Boeken over het schaakleven, het leven van schakers en de plaats en betekenis van het schaak in samenlevingen en culturen, verzamelingen anekdotes, essays, 'schaakhumor' en 'schaaktaal' dit alles vormt de bonte verzameling verhalende schaakliteratuur, met als meest pregnante kenmerk dat er (vrijwel) geen schaakdiagram aan te pas komt. In ons land kennen we belangrijk naoorlogs schaakproza van alweer bijna vergeten auteurs als Ed Spanjaard en Mr. E. Straat, en eigentijds, Lex Jongma, Hans Ree en de prachtige Engelstalige Russische schaakportretten van Genna Sosonko. De recente geboorte van de schaakperiodiek *Matten* staat geheel in deze traditie van verhalende schaakliteratuur. De omvangrijke eerste aflevering van dit schaakperiodiek bevat welgeteld één diagram.

Tezamen vormt dit alles de schriftelijke neerslag van een schaakcultuur zoals die onder meer in de bibliotheek van het Max Euwe-Centrum wordt verzameld, bewaard en voor geïnteresseerden toegankelijk wordt gemaakt. Maar ook een belangrijke schaakbibliotheek als die van het Max Euwe Centrum heeft nog lang niet 'alles'.

Dat bleek maar weer eens toen ik naging of een van

Max Euwe Schaakpleinfestival zaterdag 18 augustus 2007

Het Max Euwe-Centrum organiseert op zaterdagmiddag 18 augustus van 13.00 uur tot 17.00 uur een groots schaakfestival op het Max Euweplein met medewerking van

Y. Seirawan, H. Ree, H. Böhm, T. Lanchava, W. Spoelman
en andere bekende en sterke schakers.

Deelname is gratis en het festival duurt de hele middag.

Een volledige aankondiging staat op de achterpagina.

mijn favoriete essayistische schaakboeken ook bij het MEC te vinden was. *Total Chess* van de Engelse Times-journalist/schrijver David Spanier (1932-2000) was er niet bij. Dit informatieve, erudiete, scherpzinnige, maar ook nog geestige schaakboek uit 1985 verdient het om als klassieker voort te leven. Het boek lijkt helaas echter in vergetelheid te zijn weggezaakt. Moge dit een poging zijn om het opnieuw de aandacht te geven die het boek verdient en een aansporing zijn voor het MEC om het boek voor een luttel bedrag anti-quarisch aan te schaffen.

Het aardige van een anderhalve schaakgeneratie uitgekomen boek is de herkenning en het "o-ja-gevoel" dat het bij de schaakveteranen oplevert, terwijl het voor jongere schaakgeneraties tegelijkertijd een heet-van-de-naald-inzicht in nabije schaakgeschiedenis biedt. Het boek *Total Chess* geeft een prachtig beeld van hoe het ook alweer zat met de onstuitbare heerschappij en de zelfgekozen schaakdood van Bobby Fischer, het verhaalt over de opkomst van Gary Kasparov tegen de achtergrond van het ondergaande Sovjetrussische politiek-ideologische systeem. Parallel daaraan analyseert Spanier de boegbeeldfunctie van het overheersende Russische schaak voor de Sovjetpolitiek en daarbij de fascinerende tegenstrijdigheden die samenhangen met de tamelijk sterke joodse inbreng in de Russische schaaksuprematie. Niet minder boeiend is de terugblik op de beginperiode van verloedering van de FIDE, die begon met de intrede van Campomanes in de internationale schaakpolitiek. En wat betreft recente schaakgeschiedenis is daar het hoofdstuk over computerschaak, waarbij juist in de periode vanaf 1980 grote vorderingen werden gemaakt, maar waarbij het ook voor schaak- en computerdeskundigen nog geheel onzeker was of de computer ooit op toplevel zou kunnen spelen. Inmiddels weten we wel beter. Spanier geeft amusante voorbeelden van zowel de grote belofte (een pionoffer waarbij de koning naar open terrein wordt gedwongen) als de schijnbare hopeloosheid (een topprogramma dat gedurende 20 zetten weigert om mat in twee uit te delen) van het computerschaak. Naast deze tijdsdocumenten worden in *Total Chess* enkele 'eeuwige' schaakthema's aan de orde gesteld: de psychologie van het schaakdenken, de onderrepresentatie van vrouwen en de overrepresentatie van joden in het (top)schaak en het schaak in de literaire verbeelding.

Met name de thema's over de psychologie en de psychopathologie van het schaak lopen als een rode draad door het boek. Het laat zien dat de literaire verbinding van genialiteit en waanzin in figuren van bijvoorbeeld Zweig en Nabokov niet zo ver af staat van de opvallende combinatie van grootheidswaan en achterevoeringswaan in het echte topschaakleven. Vrij vertaald een citaat uit het hoofdstuk *Madness*: 'topschakers die leven in een geheel op zichzelf staande innerlijke wereld waarin onder grote spanning de schaakwerkelijkheid en de echte werkelijkheid, waar mensen zich niet als schaakstukken bewegen, door elkaar lopen' (p. 154). 'Ik ben een paard en u staat schaak', zegt de in schaken verzonken jongeman tegen een aantrekkelijke jongedame die hij op straat tegenkomt. Waar ik dat precies heb gelezen, weet ik niet meer. Het lijkt een aardige illustratie van het schaak als hermetische parallelle werkelijkheid zoals die in *Total Chess* als vorm van waanzin wordt beschreven. Maar ook het veel minder getalenteerde schaakvolk zal waarschijnlijk en wellicht met enige schrik de verleiding van schaak als alternatief voor het dagelijkse bestaan herkennen. Het boek eindigt met, zoals we nu weten, profetische woorden. Gary Kasparov, was de nieuwe jonge wereldkampioen, die het heersende politieke systeem van de Sovjet-Unie durfde uit te dagen: 'Met de komst aan de macht van Michael Gorbatsjov is de sovjetmaatschappij zelf aan het veranderen. In sport en in kunst komt daarmee wellicht het tijdperk van behoedzaamheid en conformisme ten einde.' Dertig jaar later is Kasparov vrijwillig als wereldkampioen teruggetreden en is hij opnieuw verwickeld in een strijd met de heersende politieke elite.

Ed Leuw
schaakvereniging Caïssa

EUWE-RING

Op dinsdag 7 augustus vindt de 'traditionele' overdracht van de Euwe-ring plaats bij de Gasunie in Groningen. Op 5 januari 1977 kreeg Max Euwe, wereldkampioen 1935 - 1937, schrijver van vele schaakboeken en FIDE-president van 1970 - 1978, de Euwe-ring door de Gasunie aangeboden. Deze ring is sindsdien om de vijf jaren doorgegeven als onderscheiding voor verdiensten óp en náást het schaakbord: Hans Bouwmeester (1986), Jan Timman (1991), Hans Böhm (1996) en Hans Ree (2001). Hans Ree heeft een waardige opvolger gevonden aan wie hij de ring zal overhandigen.

*Yasser Seirawan is een van de grootmeesters op het
Schaakpleinfestival 2007*

De Nieuwsbrief is bestemd voor de donateurs van het Max Euwe-Centrum. U kunt de Nieuwsbrief regelmatig ontvangen door donateur te worden van de Stichting Max Euwe-Centrum, door een bedrag van minimaal € 15,00 per kalenderjaar (meer mag ook) over te maken op Postbankrekeningnummer 5401670 t.n.v. Max Euwe-Centrum te Amsterdam. Of door te bellen: 020-6257017, waarbij u advies omtrent de betaling mag verwachten.

MAX EUWE SCHAAKPLEINFESTIVAL

zaterdag 18 augustus

Het Max Euwe-Centrum organiseert op zaterdagmiddag 18 augustus 2007 van 13.00 uur tot 17.00 uur een groots schaakfestival op het Max Euweplein in hartje Amsterdam. Het festival zal door Carolien Gehrels, de Amsterdamse wethouder Sport en Recreatie, om 13.00 uur officieel geopend worden.

Doe mee en schak tegen de grootmeesters Yasser Seirawan en Hans Ree, internationaal meesters Hans Böhm en Tea Lanchava, de nationale jeugdkampioenen Wouter Spoelman en Martine Middelveld, voormalig meisjeskampioen van Nederland Laura Bendsdorp en andere bekende en sterke schakers.

Iedereen kan meedoen aan de simultaans, snelschaakpartijen en andere activiteiten. Deelname is **gratis** en het festival duurt de hele middag.

Geïnteresseerden kunnen zich **per e-mail aanmelden** bij: euwemec@xs4all.nl onder vermelding van leeftijd en eventuele speelsterkte (KNSB-rating).

Het festival wordt mede georganiseerd om de samenwerking met Global Chess te vieren.

Het Max Euwe-Centrum geniet ook (im)materiële steun van:
Chess Base, Deloitte, Nederlandse Gasunie, de Ondernemersvereniging Max Euweplein,
PwC en Schaak & Go Winkel Het Paard

FINANCIËN

De activiteiten van het Max Euwe-Centrum worden financieel mogelijk gemaakt door:
Straet Holding B.V., Global Chess, de Koninklijke Nederlandse Schaakbond en de Gemeente Amsterdam.

Het Max Euwe-Centrum stelt goede ideeën op prijs. Degenen die met ons mee willen denken over mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld (schaak)-tentoonstellingen of andere activiteiten, worden verzocht ons daarvan op de hoogte te stellen. Schaakboekenverzamelingen kan men legateren aan de Stichting Max Euwe-Centrum. Als u daarover denkt of iemand kent met deze gedachte, houden wij ons van harte aanbevelen.